

32002L0039

2002 7 5

EUROPOS BENDRIJŲ OFICIALUSIS LEIDINYS

L 176/21

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS DIREKTYVA 2002/39/EB

2002 m. birželio 10 d.

iš dalies keičianti Direktyvą 97/67/EB dėl Bendrijos pašto paslaugų rinkos tolesnio atvėrimo konkurencijai

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdami į Europos bendrijos steigimo sutartį, ypač į jos 47 straipsnio 2 dalį, 55 ir 95 straipsnius,

atsižvelgdami į Komisijos pasiūlymą ⁽¹⁾,atsižvelgdami į Ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę ⁽²⁾,atsižvelgdami į Regionų komiteto nuomonę ⁽³⁾,veikdami Sutarties 251 straipsnyje nustatyta tvarka ⁽⁴⁾,

kadangi:

- (1) Taryba savo 1994 m. vasario 7 d. rezoliucijoje dėl Bendrijos pašto paslaugų plėtros ⁽⁵⁾ nustatė, kad vienas iš pagrindinių Bendrijos pašto politikos tikslų yra suderinti tolesnį laipsnišką kontroliuojamą pašto rinkos liberalizavimą ir tvirtas garantijas dėl universaliųjų paslaugų teikimo.
- (2) 1997 m. gruodžio 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 97/67/EB dėl Bendrijos pašto paslaugų vidaus rinkos plėtros bendrų taisyklių ir paslaugų kokybės gerinimo ⁽⁶⁾ nustatė pašto sektoriaus reguliavimo mechanizmą Bendrijos lygiu, apimančią priemones universaliosioms paslaugoms garantuoti bei nustatantį maksimalias pašto paslaugų ribas, kurias valstybės narės gali rezervuoti savo universaliųjų paslaugų teikėjui (-jams), siekdamas išlaikyti universaliąsias paslaugas, ir sprendimų priėmimo dėl tolesnio rinkos atvėrimo konkurencijai tvarkaraštį, siekiant sukurti bendrąją pašto paslaugų rinką.
- (3) Sutarties 16 straipsnyje nustatyta, kokią vietą tarp bendrų Bendrijos vertybių užima bendrus ekonominius interesus

atitinkančios paslaugos bei šių paslaugų svarba skatinant socialinę ir teritorinę sanglaudą. Jame teigiama, kad turi būti rūpinamasi, jog tokios paslaugos remtųsi principais ir sąlygomis, padedančiais joms atlikti savo užduotis.

- (4) Europos Parlamento 1999 m. sausio 14 d. ⁽⁷⁾ ir 2000 m. vasario 18 d. ⁽⁸⁾ rezoliucijos dėl Europos pašto paslaugų pabrėžia jų socialinę ir ekonominę svarbą bei poreikį išlaikyti aukštą universaliųjų paslaugų kokybės lygį.

- (5) Šioje srityje turi būti numatytos tokios priemonės, kurios leistų įgyvendinti ir tokius socialinius Bendrijos tikslus kaip aukštas užimtumo lygis ir socialinė apsauga, numatytus Sutarties 2 straipsnyje.

- (6) Pašto tinklas kaimo vietovėse, *inter alia*, kalnų ir salų regionuose ypač svarbus integruojant verslą į nacionalinę arba pasaulinę ekonomiką ir išlaikant sanglaudą socialine ir užimtumo prasme kaimo kalnų ir salų regionuose. Be to, kaimo paštai kalnų ir salų regionuose gali būti svarbus infrastruktūrinis tinklas, visiems leidžiantis naudotis naujomis telekomunikacijų technologijomis.

- (7) 2000 m. kovo 23 ir 24 d. Europos Vadovų Taryba susitikimo Lisabonoje metu pirmininkavimo išvadose pateikė dėl pašto paslaugų du sprendimus, kuriuose Komisijos, Tarybos ir valstybių narių buvo prašoma pagal savo įgaliojimus imtis tokių veiksmų: pirma, iki 2000 m. pabaigos parengti strategiją pašto paslaugų kliūtims pašalinti, antra, pagreitinti liberalizavimą tokiose srityse kaip pašto paslaugos, kad būtų sukurta visiškai veiksminga tokių paslaugų rinka.

- (8) Lisabonoje Europos Vadovų Taryba pabrėžė, kad vidaus rinkoje ir žiniomis paremtoje ekonomikoje labai svarbu atsižvelgti į Sutarties nuostatas, susijusias su bendrus ekonominius interesus atitinkančiomis paslaugomis bei su įmonėmis, kurioms patikėta teikti tokias paslaugas.

- (9) Komisija ėmėsi nuoseklios Bendrijos pašto sektoriaus peržiūros, įskaitant užsakymą atlikti šio sektoriaus ekonominės, socialinės ir technologinės plėtros tyrimus ir aktyviai konsultavosi su suinteresuotomis šalimis.

⁽¹⁾ OL C 337 E, 2000 11 28, p. 220 ir OL C 180 E, 2001 6 26, p. 291.

⁽²⁾ OL C 116, 2001 4 20, p. 99.

⁽³⁾ OL C 144, 2001 5 16, p. 20.

⁽⁴⁾ Europos Parlamento 2000 m. gruodžio 14 d. nuomonė (OL C 232, 2001 8 17, p. 287), 2001 m. gruodžio 6 d. Tarybos bendroji pozicija (OL C 110 E, 2002 5 7, p. 37) ir Europos Parlamento 2002 m. kovo 13 d. sprendimas (dar nepaskelbtas Oficialiajame leidinyje). Tarybos 2002 m. gegužės 7 d. sprendimas.

⁽⁵⁾ OL C 48, 1994 2 16, p. 3.

⁽⁶⁾ OL L 15, 1998 1 21, p. 14.

⁽⁷⁾ OL C 104, 1999 4 14, p. 134.

⁽⁸⁾ OL C 339, 2000 11 29, p. 297.

- (10) Bendrijos pašto sektoriui reikalingas šiuolaikinis regulavimo mechanizmas, kuriuo pirmiausia siekiama sustiprinti pašto paslaugų vidaus rinką. Padidėjęs konkurencingumas turėtų sudaryti galimybes pašto sektoriui naudotis alternatyviais komunikacijos metodais ir pagerinti paslaugų, teikiamų vis reiklesniems klientams, kokybę.
- (11) Pagrindinis tikslas — užtikrinti universaliųjų paslaugų, atitinkančių kokybės standartą, nustatytą valstybių narių remiantis Direktyvos 97/67/EB 3 straipsniu, patikimą ir nenutrūkstamą teikimą visoje Bendrijoje gali būti pasiektas, jei šioje srityje išlaikoma galimybė rezervuoti paslaugas ir kartu pakankama paslaugų teikimo laisvė užtikrina jų didelį efektyvumą.
- (12) Paklausos padidėjimas pašto sektoriuje apskritai, numatytas vidutinės trukmės laikotarpiui, galėtų padėti kompensuoti tą universaliųjų paslaugų teikėjų prarastą rinkos dalį, kurios jie galėtų netekti dėl tolesnio rinkos atvėrimo, ir tuo būdu išsaugotų universaliąsias paslaugas.
- (13) Pagrindiniai veiksniai, nulemiantys užimtumo pakitimus pašto sektoriuje, yra technologinė plėtra ir rinkos spaudimas siekiant efektyvumo; tarp kitų veiksnių, lemiančių kaitą, rinkos atvėrimas nėra toks svarbus. Rinkos atvėrimas padės išplėtoti pašto rinkų dydį, o darbo vietų sumažėjimas tarp universaliųjų paslaugų teikėjų dėl šių priemonių (arba rengiantis joms) gali būti kompensuotas padidėjusiu privačių operatorių užimtumu ir naujais rinkos dalyviais.
- (14) Bendrijos lygiu reikia numatyti laipsniško ir kontroliuojamo laišku rinkos atvėrimo konkurencijai tvarkaraštį, kuris suteiktų visiems universaliųjų paslaugų teikėjams pakankamai laiko įdiegti tolesnes modernizavimo ir restruktūrizavimo priemones, kad būtų užtikrintas ilgalaikis šių paslaugų gyvybingumas naujomis rinkos sąlygomis. Be to, reikia laiko, kad valstybės narės galėtų pritaikyti reglamentuojamas sistemas naujomis rinkos sąlygomis. Todėl toliau rinką atverti reikia laipsniškai, etapais, kai rinka pastebimai atveriamasi, bet kartu ir kontroliuojama, o po to padėtis peržiūrima ir, jei tinkama, pateikiamas pasiūlymas patvirtinti 2009 m. kaip visiško pašto paslaugų vidaus rinkos suformavimo datą arba nustatyti atitinkamą alternatyvų veiksmą tokiam suformavimui atsižvelgiant į padėties apsvaistymą iš naujo rezultatus.
- (15) Svarbu užtikrinti, kad kiti rinkos atvėrimo etapai būtų esminiai ir valstybėms narėms praktiškai pasiekiami, kartu užtikrinant ir universaliųjų paslaugų tęstinumą.
- (16) Bendras svorio ribos sumažinimas paslaugoms, kurios gali būti paliktos universaliųjų paslaugų teikėjams iki 100 g 2003 m. ir 50 g 2006 m. kartu su visišku išsiunčiamo tarptautinio pašto atvėrimu konkurencijai, kai išimtyms galimos tik universaliųjų paslaugų teikimui užtikrinti, yra gana paprasti ir kontroliuojami, tačiau reikšmingi tolesni etapai.
- (17) Bendrijoje paprastosios korespondencijos siuntos, sveriančios nuo 50 g iki 350 gramų, sudaro maždaug 16 % universaliųjų paslaugų teikėjų visų pašto paslaugų pajamų, iš kurių 9 % tenka paprastosios korespondencijos siuntoms, sveriančioms 100 g–350 g, maždaug dar 3 % pajamų universaliųjų paslaugų teikėjai gauna iš tarptautinės išsiunčiamos korespondencijos, sveriančios iki 50 g.
- (18) Kainų ribos paslaugoms, kurias galima rezervuoti, atitinkamai tris kartus 2003 m. ir du su puse karto 2006 m. didesnės už valstybinį tarifą pirmos svorio pakopos greičiausio pristatymo korespondencijos vienetai, taikomos, kai įmanoma, atitinkamoms 100 g ir 50 g svorio riboms.
- (19) Reklaminis paštas daugelyje valstybių narių yra dinamiška ir auganti rinka, turinti dideles augimo perspektyvas, o likusiose valstybėse narėse yra nemažas šios rinkos augimo potencialas. Reklaminis paštas jau praktiškai atvertas konkurencijai šešiose valstybėse narėse. Dėl konkurencijos padidėjęs lankstumas teikiant paslaugas ir geresnė kainodara pagerins reklaminio pašto padėtį, palyginti su kitomis bendravimo priemonėmis, kurios savo ruožtu skatins naujoves pašto sektoriuje ir sustiprins pašto pramonę apskritai. Tačiau turi būti numatyta, kad reklaminis paštas ir toliau gali būti rezervuojamas, atsižvelgiant į anksčiau minėtą svorį ir kainą, kiek tai reikalinga universaliųjų paslaugų teikimui užtikrinti.
- (20) Tarptautinis išsiunčiamas paštas sudaro vidutiniškai 3 % visų pašto pajamų. Šios rinkos dalies atvėrimas visose valstybėse narėse, taikant išimtis, kad būtų užtikrintas universaliųjų paslaugų teikimas, sudarys galimybę įvairiems pašto operatoriams rinkti, rūšiuoti ir pervežti visą išsiunčiamą tarptautinį pašta.
- (21) Gaunamo tarptautinio pašto atvėrimas konkurencijai leis apeiti 100 g 2003 m. ir 50 g 2006 m. ribas, perkeltiant dalies vidinio pašto išsiuntimą, ir kartu padarys šio atvėrimo įtaką nenuspėjamą. Korespondencijos vienetų

- kilmės nustatymas galėtų sukelti papildomų įgyvendinimo sunkumų. 100 g ir 50 g svorio ribos paprastosios atsiunčiamos tarptautinės korespondencijos siuntoms ir reklaminiam paštui ir paprastai vietinei korespondencijai yra praktiškos, kadangi nesukelia jų apėjimo rizikos minėtuju būdu arba dirbtinai didinant atskirų korespondencijos siuntų svorį.
- (22) Tvarkaraščio nustatymas dabar, įgyvendinant tolesnius visiško pašto paslaugų vidaus rinkos suformavimo etapus, svarbus ilgalaikiam universaliųjų paslaugų gyvybingumui išlaikyti ir nenutrūkstamai modernaus ir efektyvaus pašto plėtrai.
- (23) Reikėtų ir toliau numatyti valstybėms narėms galimybę rezervuoti tam tikras pašto paslaugas savo universaliųjų paslaugų teikėjui (-jams). Tai padės universaliųjų paslaugų teikėjams pritaikyti savo veiklą ir žmogiškuosius išteklius prie didesnės konkurencijos sąlygų, nepažeidžiant jų finansinės pusiausvyros, ir nesukels grėsmės išsaugant universaliąsias paslaugas.
- (24) Reikėtų nustatyti naujas svorio ir kainų ribas ir tas paslaugas, kurioms šios ribos gali būti taikomos, bei numatyti, kad padėtis būtų apsvarstoma iš naujo ir, jei reikia, būtų teikiamas pasiūlymas patvirtinti 2009 m. kaip visiško pašto paslaugų vidaus rinkos suformavimo datą arba numatyti atitinkamą alternatyvų veiksmą tokiam suformavimui atsižvelgiant į padėties persvarstymo rezultatus.
- (25) Priemonės, kurių imasi valstybė narė, ir kompensacijų fondo įkūrimas arba bet koks jo veiklos pakeitimas, įgyvendinimas arba mokėjimas iš šio fondo gali apimti paramą, suteikiamą valstybės narės arba iš valstybės išteklių bet kokia forma, kaip tai numatyta Sutarties 87 straipsnio 1 dalyje, apie kurią būtina iš anksto pranešti Komisijai remiantis Sutarties 88 straipsnio 3 dalimi.
- (26) Konkurentų universaliųjų paslaugų srityje licencijavimą galima suderinti su reikalavimais, įpareigojančiais licencijuotuosius prisidėti prie universaliųjų paslaugų teikimo.
- (27) Direktyva 97/67/EB nustatė, kad valstybės narės turi paskirti pašto sektoriui vieną arba kelias nacionalines reguliavimo institucijas, kurios būtų teisiškai atskirtos nuo pašto operatorių ir kurių veikla nuo jų nepriklausytų. Atsižvelgiant į Europos pašto rinkų dinamiką, svarbus nacionalinių reguliavimo institucijų vaidmuo turi būti pripažintas ir stiprinamas pirmiausia siekiant užtikrinti pagarbą rezervuotoms paslaugoms, išskyrus tas valstybes nares, kuriose tokių paslaugų nėra. Pagal Direktyvos 97/67/EB 9 straipsnį valstybėms narėms leidžiama siekti daugiau, nei numatyta šioje direktyvoje.
- (28) Nacionalinėms reguliavimo institucijoms gali prireikti susieti licencijų įvedimą su reikalavimais, kad licencijuotųjų paslaugų vartotojams turėtų būti suteikta galimybė naudotis skaidriomis, paprastomis ir nebrangiomis procedūromis, kai svarstomi vartotojų skundai, nepaisant to, ar jie susiję su universaliųjų paslaugų teikėjo (-jų) paslaugomis, ar su operatorių, turinčių leidimus, taip pat ir su individualių licenciatų teikiamomis paslaugomis. Tokios paslaugos galėtų ateityje būti prieinamos visų pašto paslaugų, nesvarbu, ar jos universaliosios, ar ne, vartotojams. Tokios procedūros turėtų apimti ir atsakomybės nustatymo, jei korespondencijos siuntos pametamos ar sugadinamos, procedūras.
- (29) Universaliųjų paslaugų teikėjai paprastai teikia paslaugas, pavyzdžiui, verslo klientams, tiems, kas surenka įvairių klientų pašta, ir siuntėjams dideliais kiekiais, suteikdami jiems galimybę ištraukti į pašto srautą skirtingose vietose ir skirtingomis sąlygomis, palyginti su standartinėmis laišku siuntimo paslaugomis. Taip elgdamiesi universaliųjų paslaugų teikėjai turi laikytis skaidrumo ir nediskriminavimo principų ir tarp skirtingų trečiųjų šalių ir tarp trečiųjų šalių ir universaliųjų paslaugų teikėjų, teikiančių tokias pat paslaugas. Siekiant išvengti diskriminavimo būtina, kad tokios paslaugos būtų prieinamos privatiems vartotojams, kurie siunčia pašta panašiomis sąlygomis.
- (30) Kad Europos Parlamentas ir Taryba turėtų informaciją apie pašto paslaugų vidaus rinkos plėtrą, Komisija turi reguliariai pateikti šioms institucijoms ataskaitas apie šios direktyvos taikymą.
- (31) Reiktų pailginti Direktyvos 97/67/EB galiojimą iki 2008 m. gruodžio 31 d. Ši data neturėtų daryti įtakos leidimų suteikimo valstybėse narėse procedūroms, nustatytoms remiantis Direktyva 97/67/EB.
- (32) Todėl Direktyva 97/67/EB atitinkamai turėtų būti pakeista.
- (33) Ši direktyva nekeičia Sutartyje numatytų taisyklių taikymo konkurencijai ir paslaugų teikimo laisvei, kaip paaiškinta Komisijos pranešime dėl konkurencijos taisyklių taikymo pašto sektoriui ir kai kurių valstybinių priemonių, susijusių su pašto paslaugomis, įvertinimo ⁽¹⁾.

PRIĖMĖ ŠIĄ DIREKTYVĄ:

1 straipsnis

Direktyva 97/67/EB iš dalies keičiama taip:

1. 7 straipsnis pakeičiamas taip:

„7 straipsnis

1. Kad užtikrintų universaliųjų paslaugų teikimą, valstybės narės gali toliau rezervuoti paslaugas universaliųjų paslaugų teikėjui (-ams). Šios paslaugos apribojamos vidaus korespondencijos ir gaunamos tarptautinės korespondencijos siuntų surinkimo, rūšiavimo, pervežimo ir pristatymo pagreintu arba nepagreintu būdu paslaugomis laikantis toliau nustatytų svorio ir kainų ribų. Nuo 2003 m. sausio 1 d. svorio riba yra

⁽¹⁾ OL C 39, 1998 2 6, p. 2.

100 g, o nuo 2006 m. sausio 1 d. — 50 g. Šios svorio ribos netaikomos nuo 2003 m. sausio 1 d., jei pirmos svorio pakopos greičiausio pristatymo kaina yra lygi valstybiniam tarifui už korespondencijos siuntą arba tris kartus didesnė už jį ir jei nuo 2006 m. sausio 1 d. ši kaina lygi valstybiniam tarifui arba du su puse karto didesnė už jį.

Jei teikiamos nemokamos pašto paslaugos akliems ir silpnaregiams, gali būti taikomos svorio ir kainų apribojimų išimties.

Jeigu būtina, siekiant užtikrinti universaliųjų paslaugų teikimą, reklaminių pašto paslaugos gali išlikti tose pačiose svorio ir kainų ribose.

Jeigu būtina, siekiant užtikrinti universaliųjų paslaugų teikimą, pavyzdžiui, kai tam tikri pašto veiklos sektoriai jau yra liberalizuoti arba dėl ypatingų valstybės narės pašto paslaugų pobūdžio, išsiunčiama tarptautinė korespondencija gali išlikti tose pačiose svorio ir kainų ribose.

2. Pasikeitimui dokumentais negali būti apribojimų.

3. Komisija užbaigia perspektyvų studiją, kurioje bus įvertinta pašto paslaugų vidaus rinkos visiško suformavimo 2009 m. įtaka kiekvienai valstybei narei. Remdamasi studijos išvadomis, Komisija iki 2006 m. gruodžio 31 d. pateikia Europos Parlamentui ir Tarybai ataskaitą kartu su pasiūlymu, patvirtinančiu, jei priimtina, 2009 m. kaip visiško pašto paslaugų vidaus rinkos suformavimo datą arba nustatančiu kokį nors kitą veiksma, atsižvelgiant į studijos išvadas.“

2. Prie 12 straipsnio pridedamos šios įtraukos:

„— universaliųjų paslaugų teikėjai, taikydami specialius tarifus, pavyzdžiui, verslo klientams, siuntėjams dideliais kiekiais ir tiems, kas surenka įvairių klientų pašta, šiems tarifams ir su jais susijusioms sąlygoms taiko skaidrumo ir nediskriminavimo principus. Tarifai nustatomi atsižvelgiant į kaštus, kurių išvengta, palyginti su standartinėmis paslaugomis, apimančiomis visą paslaugų, siūlomų surenkant, rūšiuojant, pervežant ir pristatant individualias pašto siuntas, spektrą ir kartu su jomis susijusiomis sąlygomis vienodai taikomi skirtingoms trečiosioms šalims bei trečiosioms šalims ir universaliųjų paslaugų teikėjams, teikiantiems tokias pat paslaugas. Tokiais tarifais taip pat gali naudotis privatūs klientai, siunčiantys pašta panašiomis sąlygomis,

— universaliųjų nerezervuotųjų paslaugų subsidijavimas iš pajamų už rezervuotąsias paslaugas draudžiamas, išskyrus, kiek būtina, vykdant universaliųjų paslaugų teikimo įsipareigojimus, nustatytus konkurencingoje srityje; išskyrus tas valstybes nares, kuriose rezervuotųjų paslaugų nėra, nacionalinės reguliavimo institucijos priima atitinkamas taisykles ir informuoja Komisiją apie numatytas priemones.“

3. 19 straipsnio pirma ir antra pastraipos pakeičiamos taip:

„Valstybės narės garantuoja, kad vartotojų skundams nagrinėti bus parengta aiški, paprasta ir nedaug sąnaudų reikalaujanti tvarka, ypač pаметimo, vagystės, sugadinimo ar paslaugų kokybės standartų nesilaikymo atvejais (taip pat ir tvarka, nustatant atsakingąją šalį, kai dalyvauja daugiau kaip vienas operatorius).

Valstybės narės gali numatyti, kad šis principas būtų taikomas paslaugų vartotojams, kurie:

- nepatenka į universaliųjų paslaugų sferą, kaip nustatyta 3 straipsnyje, ir
- patenka į universaliųjų paslaugų sferą, kaip nustatyta 3 straipsnyje, tačiau universaliųjų paslaugų teikėjas tokių paslaugų neteikia.

Valstybės narės numato priemones, garantuojančias, kad pirmojoje pastraipoje nustatyta tvarka leistų greitai ir teisingai spręsti ginčus prireikus numatant žalos atlyginimo ir (arba) kompensavimo sistemą.“

4. 22 straipsnio trečioji pastraipa pakeičiama taip:

„Nacionalinėms reguliavimo institucijoms pavedamas ypatingas uždavinys garantuoti, kad būtų laikomasi įsipareigojimų taikant šią direktyvą ir prireikus būtų galima numatyti kontrolę ir konkrečią tvarką, užtikrinančią, kad rezervuotosios paslaugos būtų vykdomos. Joms taip pat gali būti pavesta garantuoti, kad konkurencijos taisyklių pašto sektoriuje laikomasi.“

5. 23 straipsnis pakeičiamas taip:

„23 straipsnis

Nepažeisdama 7 straipsnio nuostatų, kas dveji metai, pradedant ne vėliau kaip nuo 2004 m. gruodžio 31 d., Komisija pateikia Europos Parlamentui ir Tarybai ataskaitą apie šios direktyvos taikymą, įskaitant atitinkamą informaciją apie pašto sektoriaus plėtrą, pirmiausia apie jos ekonominius, socialinius, užimtumo ir technologinius aspektus bei apie teikiamų paslaugų kokybę. Prireikus kartu su ataskaita pateikiami pasiūlymai Europos Parlamentui ir Tarybai.“

6. 27 straipsnis pakeičiamas taip:

„27 straipsnis

Šios direktyvos nuostatos, išskyrus 26 straipsnį, yra taikomos iki 2008 m. gruodžio 31 d., jeigu pagal 7 straipsnio 3 dalį nėra nuspręsta kitaip. Ši data netaikoma leidimų tvarkai, aprašytai 9 straipsnyje.“

2 straipsnis

1. Valstybės narės priima įstatymus ir kitus teisės aktus, kurie, įsigalioję iki 2002 m. gruodžio 31 d., įgyvendina šią direktyvą. Apie tai jos nedelsdamos praneša Komisijai.

Valstybės narės, tvirtindamos šias priemones, daro jose nuorodą į šią direktyvą arba tokia nuoroda daroma jas oficialiai skelbiant. Nuorodos darymo tvarką nustato valstybės narės.

2. Valstybės narės pateikia Komisijai šios direktyvos taikymo srityje priimtų nacionalinės teisės aktų pagrindinių nuostatų tekstus.

3 straipsnis

Ši direktyva įsigalioja jos paskelbimo *Europos Bendrijų oficialiajame leidinyje* dieną

4 straipsnis

Ši direktyva skirta valstybėms narėms.

Priimta Liuksemburge, 2002 m. birželio 10 d.

Europos Parlamento vardu

Pirmininkas

P. COX

Tarybos vardu

Pirmininkas

J. PIQUÉ I CAMPS